

Monumentnummer*: 530899

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 29 maart 2010
Kadaster deel/nr 82732/162

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Zandvoort		Zandvoort		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Gasthuishofje	1			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	2			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	3			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	4			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	5			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	6			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	7			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	8			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	9			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	10			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	11			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	12			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	13			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	14			2042 JR	Zandvoort		
Gasthuishofje	15			2042 JS	Zandvoort		
Gasthuishofje	16			2042 JS	Zandvoort		
Gasthuishofje	17			2042 JS	Zandvoort		
Gasthuishofje	18			2042 JS	Zandvoort		
Gasthuishofje	19			2042 JS	Zandvoort		
Gasthuishofje	20			2042 JS	Zandvoort		
Gasthuishofje	21			2042 JS	Zandvoort		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Gasthuishofje	22			2042 JS	Zandvoort		
Gasthuishofje	23			2042 JS	Zandvoort		
Gasthuishofje	24			2042 JS	Zandvoort		
Gasthuishofje	25			2042 JS	Zandvoort		
Gasthuishofje	26			2042 JS	Zandvoort		
Gasthuishofje	27			2042 JS	Zandvoort		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Zandvoort	C			4755

*Omschrijving***

Inleiding

Het GASTHUISHOEJE MET KEERMUREN, TRAPPEN, STOEPEN EN HEKWERKEN dat in 1946-1947 tot stand kwam als eerste bouwwerk in het Wederopbouwplan van Zandvoort. Zandvoort was tijdens de Tweede Wereldoorlog grotendeels door de Duitse bezetter gesloopt in verband met de aanleg van de Atlantikwal. Na de oorlog kon de wederopbouw snel worden gestart omdat de meeste bouwgrond rijkseigendom was. In 1946 werd het Wederopbouwplan van rijksbouwmeester ir. G.W. Friedhoff goedgekeurd. Het plan voorzag in een modern badcentrum langs de boulevards, maar zocht aan de oostzijde aansluiting bij de fijnmazige structuur van het oude vissersdorp. Er ontstond een wijkje met een intieme sfeer van smalle, gebogen straatjes en behoud van de natuurlijke hoogteverschillen die worden veroorzaakt door de duinen. Als eerste bouwwerk kwam het Gasthuishofje tot stand. Het ontwerp van ir. B.J.J.M. Stevens, in opdracht van Woningbouwvereniging 'Eendracht maakt macht', was reeds in 1944 voorbereid. Het hofje werd tussen september 1946 en november 1947 gebouwd door aannemer Firma G. Brantjes uit Bussum. Het bevatte zeventenentwintig woningwetwoningen voor 'ouden van dagen' en was bedoeld als huisvesting voor oude Zandvoorters die hun woning tijdens de bezetting waren kwijt geraakt. Het Gasthuishofje dankt zijn naam aan het voormalige Oude Mannen- en Vrouwengasthuis dat tot 1929 op het aangrenzende Gasthuisplein stond. Het Gasthuishofje vormde een bewuste stedenbouwkundige en architectonische schakel tussen het oude en het nieuwe dorp. Het is typologisch geënt op het oud-hollandse hofje uit de 17e en 18e eeuw. Ten behoeve van de dorpse sfeer is gekozen voor traditionele, lage baksteenbouw met pannendaken. Er is veel aandacht besteed aan een degelijke en zorgvuldige afwerking en detaillering. Om de vele hoogteverschillen te overbruggen is het Gasthuishofje op ingenieuze wijze voorzien van keermuren, stoepen, trappen en hekwerken. De trappartij met bordes aan het Gasthuisplein overbrugt het grootste hoogteverschil, waardoor de hoofdentree van het Gasthuishofje extra allure verkrijgt. Bij de hoofdentree is een reliëf van de beeldhouwster C.E. (Katinka) Limpers-Van Rooij ingemetseld. Het werd in 1947 onthuld en stelt de verwoesting en wederopbouw van Zandvoort voor. Het Gasthuishofje wordt beschouwd als één van de pioniersprojecten van de naoorlogse Wederopbouw en kreeg destijds de nodige aandacht in de vakbladen. Aangrenzend aan het Gasthuishofje, aan de Noorderstraat en Agnethastraat, zijn in dezelfde periode veertien arbeiderswoningen gebouwd, eveneens naar ontwerp van Stevens en in opdracht van Woningbouwvereniging 'Eendracht maakt Macht'. Deze woningen staan op de gemeentelijke monumentenlijst.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het GASTHUISHOFJE MET KEERMUREN, TRAPPEN, STOEPEN EN HEKWERKEN uit 1946-1947 naar ontwerp van ir. B. Stevens bestaat uit een min of meer rechthoekig complex van zevenentwintig woningen, die in een aaneengeschakeld bouwblok rondom een binnenplaats zijn gebouwd. De woningen hebben een rechthoekige plattegrond met één bouwlaag onder de kap. Ze zijn opgetrokken in wit geschilderde baksteen op grijze plint onder een rood pannen zadeldak. De kappen worden van elkaar gescheiden door tuitgevels met vlechtingen. Opvallend is het contrast tussen de witte gevels en de tuiten van de hoekwoningen, met daartussen op de rode daken, de hoge taps toelopende schoorstenen die in schoon metselwerk zijn uitgevoerd. Het kleurcontrast, de vorm en de gelijkmatige plaatsing van tuiten en schoorstenen geven het dak een bijzondere structuur en ritmiek. De gevelindeling en detaillering van de woningen is deels oorspronkelijk, maar de meeste vensters en alle dakkapellen zijn vernieuwd en van hun roedenverdeling ontdaan. Ook de dakpannen zijn een keer vernieuwd. Van de oorspronkelijke INTERIEURS resteren in sommige woningen de binnenportalen met kapstokken, plavuizen, haardjes, binnendeuren en trappen. De bebouwing van het Gasthuishofje volgt de natuurlijke hoogteverschillen van de omgeving. Aan de Baan en de Noorderstraat zijn de woningen met twee of drie onder één kap geplaatst. Door de getrapte bouwwijze overbruggen de gevels het hoogteverschil in de straat. Aan de Kruisstraat en Sandrinastraat is er sprake van een langere gevelwand. Aan de Sandrinastraat komt deze uit op een verdiepte stoep met keermuur, aan de Kruisstraat op een verhoogde stoep. De hoofdentree van het Gasthuishofje ligt op de hoek van de Kruisstraat en het Gasthuisplein en is bereikbaar via een hoge bakstenen trap met bordes. Hier staat het poortgebouw met op het dak een rijk gedetailleerde, met zink beklede dakruiter, die aan twee zijden is voorzien van een uurwerk. In de gevel is het reliëf (oorlogsmonument) van de beeldhouwster C.E. (Katinka) Limpers-Van Rooij ingemetseld. Behalve het poortgebouw, waarin in oorsprong een kantoortje en berging was gehuisvest, kent het Gasthuishofje nog enkele 'losse' bergingen en portalen, in restruimtes waar de rechthoekige woonhuisplattegronden niet inpasbaar waren. De woning op de hoek van de Baan en Sandrinastraat was in oorsprong het gemeenschappelijke waslokaal. Het gehele Gasthuishofje wordt omgeven door de direct tegen de gevels gelegen oorspronkelijke klinkerstoepen met smeedijzeren hekwerken, keermuren en trappen. Kwetsbare punten, bijvoorbeeld onder de hekpijlers, zijn van hardstenen neuten voorzien. Ook de binnenhof wordt omgeven door een tegen de woningen gelegde klinkerstoep met keermuren en trapjes. De binnenhof zelf wordt doorsneden door slingerende klinkerpaden. De bestrating van de stoepen, zowel aan de buiten- en binnenzijde van het Gasthuishofje, dateert nog uit de bouwtijd en bestaat uit een groot aantal verschillende patronen van gele en rode baksteenklinkers.

Waardering

Het GASTHUISHOFJE MET KEERMUREN, TRAPPEN, STOEPEN EN HEKWERKEN uit 1946-1947 naar ontwerp van ir. B.J.J.M. Stevens, is van algemeen belang als essentieel toonbeeld van vroege Wederopbouw, uit oogpunt van stedenbouwkunde, architectuurhistorie en cultuurhistorie:

- als pioniersproject van de naoorlogse Wederopbouw waarvoor het schetsplan reeds in oorlogstijd tot stand is gekomen;
- als onderdeel van het Wederopbouwplan voor Zandvoort van Rijksbouwmeester ir. G.W. Friedhoff, waarvoor in het oostelijk deel van Zandvoort de structuur van het oude vissersdorp als uitgangspunt diende: het Gasthuishofje is bewust opgezet als stedenbouwkundige en architectonische schakel tussen het oude en nieuwe dorp;
- als representatief voorbeeld van de in zijn tijd vrij bekende architect B.J.J.M. Stevens;
- vanwege de gaaf bewaarde hoofdvorm, gevelindeling, kleurstelling en detaillering in traditionalistische trant, zoals witte baksteengevels met tuiten en vlechtingen, rood pannen zadeldaken met een opvallende ritmiek van tuiten en schoorstenen, evenals

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de keermuren, trappen, hekwerken en de gaaf bewaarde stoepen met klinkerbestrating in diverse kleuren en patronen;

- vanwege de opvallende hoofdentree in het poortgebouw aan het Gasthuisplein, voorzien van smeedijzeren poort, een rijk gedetailleerde zinken dakruiter met uurwerken en jaartalsteen 1947;

- vanwege het eveneens uit 1947 daterende en voor de bouwtijd typerende reliëf (oorlogsmonument) van C.K. Limpers-Van Rooij;

- vanwege de ingenieuze wijze waarop de in het ontwerp geïntegreerde en zeer gaaf bewaarde keermuren, stoepen, trappen en hekwerken inspelen op de natuurlijke hoogteverschillen;

- als goed bewaard toonbeeld van vroeg-naoorlogse gedifferentieerde sociale woningbouw voor 'ouden van dagen' waarbij bewust is gekozen voor de typologie van het oud-hollandse hofje.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Sociale zorg, liefdadigheid

Functie

Hofje